

POHOD

Letna naročnina znaša Din 40.—. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Masarykova 14/II. Račun pri Poštni hran. 16.160. Rokopisov ne vračamo. Telefon 21-09.

Leto VI.

Ljubljana, dne 4. septembra 1937.

Št. 33.

Zdravo, Kralj Peter II.!

1923

1937

**Edino Tebi smo mi,
jugoslovenski nacionalisti, prisegli zvestobo
in vdanost,
Tebi bomo čuvali in očuvali Jugoslavijo
močno in nedeljivo, veliko in slavno!**

V petnajsto leto . . .

Leta teko, otroci doraščajo v mladino, mladina postaja odrasla, mi odrasli pa gremo počasi navzdol proti svojemu naravnemu zatonu. To je večni tok življenja, kateremu se ne more izogniti nihče, naj bo revež ali bogataš, naj bo priprošt državljani ali pa nosilec Krone. Vsled tega imamo pripadniki starejše generacije svojo glavno dolžnost ravno v tem, da skrbno zasledujemo doraščanje naše dece in naše mladine, da dobimo v njej čimprej ono močno in borbeno generacijo, ki bo vzela kot polnovredna naslednica svojih prednikov v svoje roke vodstvo naroda in države ter izvrševala to vodstvo v pravcu, ki ga diktira stoletni razvoj dogodkov kot edino možnega.

S to stoletno zgodovino našega naroda, z zgodovino njegovega trpljenja in njegovega vstajenja je neminovno povezano ime Karadjordje in njegovih potomcev, naše dinastije Karadjordjevičev. Drug za drugim so dajali predstavniki te dinastije svojemu narodu vse najboljše, kar so črpali iz svoje rodne grude v plodni Šumadiji, drug za drugim so padali in umirali v tej službi. Te dni bodo minula tri leta, ko je blagopokojni Kralj Mučenik spremil Svojega prvorojenca, mladega našega Kralja, do naše državne meje ter se tam poslovil od njega. Oče se je vrnil nazaj v Beograd, da vrši do Svojega zadnjega diha Svoje kraljevske dolžnosti, mladi Njegov Sin — prestolonaslednik pa je šel v London, da se na klasičnih angleških tleh izobrazi in pripravi za svoj bodoči poklic. Nista se več videla Oče in Sin! Strelji v Marseju so ugrabili Sinu Očeta, s tem pa iztrgali Sina iz družbe Njegovih šolskih tovarišev ter Ga postavili mladega in neboljenega na prestol kraljevine Jugoslavije.

Od takrat dalje biva med nami, od takrat dalje živi neprestano v naši sredi, sredi Svojega naroda, kateremu je postal kot sirota brez očeta še mnogo bolj drag in ljub. Pojdite med narod, ki še ni zastrupljen, pa boste čuli povsod izgovarjati ime mladega našega Kralja z največjo ljubeznijo, še več, z največjim upom in najboljšimi pričakovanji. Vse zre na Njega, vse se raduje, ko čita poročila o Njegovem napredku, vse zaskrbi, če se tu in tam pojavijo vesti, da Njegovo zdravje ni trdno, vesti, ki so hvala Bogu neresnične, ki pa le kažejo, s koliko skrbjo gleda naš narod na svojega Vladarja.

Mlad je in zdrav, mladi naš Kralj. Čuva ga Njegova vzvišena Mati, Njega in Njo obdajata ljubezen in vdanost jugoslovenskega naroda. Zato smo lahko prepričani, da se bodo v mladem Kralju do dneva, ko postane polnoleten in prevzame v lastne roke vodstvo naroda in države, razvile vse one vrline, ki so odlikovale Njegove prednike. — Brezkompromisna borbenost v službi narodu in domovini, neodoljiv pogum, ki se ne plaši nobene žrtve, niti žrtve lastnega življenja, globoka povezanost z narodom in stalno sožitje z njim — to so bile one vrline Karadjordjevičev, ki so vodile srbski del našega naroda preko vseh porazov in žrtev do končne, junaške zmage, prinesle osvojenost tudi nam, vrline, ki naj vodijo kraljevino Jugoslavijo v lepšo bodočnost.

In Sokol je naš Kralj! Volja Njegovega blagopokojnega Očeta ga je postavila na čelo Sokolu kraljevine Jugoslavije, te naše največje jugoslovenske nacionalne organizacije. Blagopokojni Kralj je hotel s tem dati Svoje najvišje priznanje in svoj največji poudarek temeljni ideji, na kateri je zgrajen SKJ, ideji narodnega in državnega edinstva, hotel je pa tudi s tem Svojim ukrepom posvetiti Svojega prvorojenca in naslednika tej ideji in njemu provajanju. In tako je preskrbel Viteški Kralj, da se bo tudi v Njegovem Sinu kot vladarju kraljevine Jugoslavije in jugoslovenskega naroda izražala ona jugoslovenska misel, ki jo je pokrenil Kralj Peter I. Osvoboditelj, jo je nadaljeval On sam in naj ostane za vse večne čase vodilna ideja vsega našega žitja in bitja.

Spomin na prvega Jugoslovenskega kralja

Dne 16. avgusta 1921. je umrl v vili Pavlovića na Topčiderskem brdu prvi Kralj Jugoslovenov — Srbov, Hrvatov in Slovencev, Peter I. Veliki Osvoboditelj. Takratni minister vojske in mornarice general Miloje Žečević je sporočil v svoji naredbi od 17. avgusta 1921 naši vojski sledeče:

»Kralj vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, Nj. Vel. Peter I. Karadjordjević je umrl danes 16. t. m. v prestolici v Beogradu. Na prestol je stopil po čl. 16. ustave Nj. Vel. Kralj Aleksander. Danes je prenehalo biti plemenito srce svega Kralja, ki je bilo 77 let v ljubezni za vsa plemena enokrvnega našega naroda. Njegova plemenita duša je odšla v nebeske višine pred prestol Vsemogočnega.

Junaki! Sinovi plodne Šumadije, zajokajte, ker je umrl prvi in najboljši sin Šumadije! Sinovi skalovite Hercegovine in Črne gore, divne Dalmacije, Krajine in Bosne ponosno, jokajte, ker je izdihnil Peter Mrkonjić! Junaki, sinovi lepe Macedonije, jokajte, ker je preminul vaš Osvoboditelj! Junaki, sinovi ponosne Hrvatske, dične Slovenije, plodne Slavonije, ravnega Srema, Banata in Bačke, jokajte, ker je za vedno opešala junaška roka Velikega Kralja, ki vas je skozi stoletja razdvojene združil v skupni bratski objem! Junaki, Srbi, Hrvati in Slovenci, pretakajte solze, ker je izdihnil sivi Veliki Kralj, ki se je boril skupj z vašimi očeti in brati v najtežjih mukah in borbah z neprijatelji za svobodo in nedeljivo domovino vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Pretakajoči solze žalosti, junaki, molite k Bogu za pokoj duše Velikega Kralja Petra Karadjordjevića ter se združite v globoki žalosti vsega našega troimenega naroda še tesneje ob prestolu Nj. Vel. Kralja Aleksandra. Večen spomin in večna slava Blagopokojnemu Kralju! Naj živi Nj. Vel. Kralj Aleksander!«

S temi besedami je bila sporočena jugoslovenski vojski žalostna vest o smrti Kralja Osvoboditelja, moža, v čigar sreju je zavzemala vojska prvo mesto. Pesnik našega naroda pa je objavil smrt Kralja Osvoboditelja s sledečimi verzji:

»S prestola sjajnog u studen grob,
Pod hladne smrti krilo,
Sišao je danas najveći Kralj
Koga je ikad bilo...«

Kralj Peter I. Veliki Osvoboditelj je stopil na prestol male kraljevine Srbije v letu 1903., ko je preživel 45 let v izgnanstvu. Dokler ni stopil na prestol, je bil izgnanec, ki hrepeni po svoji domovini, rodoljub, ki se bori za njo s puško v roki, demokrat, ki ljubi svoj narod, nacionalist, ki sanja o osvoboditvi naroda. Toda prišel je čas, ko je sedel na prestol Srbije Peter Mrkonjić, borec za svobodo, komandir francoske legije časti in ženevski občan.

Dokler ni prišel v Srbijo, je bila ta zemlja torišče najogroženjših strankarskih in osebnih borb, brez ugleda in brez vere v samo sebe. Prezirana je predstavljala neko uspravno nacijo, od katere se sploh ne more pričakovati velikih del. Takratno stanje v Srbiji so izražale točno takratne pesmi, ki so jih prepevali po vaseh:

»O Srbijo što si doživela,
Da v tebi nigde pesme nema,
Nema tobom kolo da se vije
Nema tvoje mlade Srbadije.«

Prihod Kralja Petra znači pričetek novega življenja v Srbiji. Za njega ni bilo ničesar nemogočega. Globoka in iskrena morala tega Velikega Človeka je vplivala blagotvorno na vse naše javno in socialno življenje. Vse sile naroda, ki so bile do tedaj trosene na notranje strankarske in dinastične borbe, so bile stavljene na razpolago državnim upravim, da bi Domovina postala močna in sposobna pristopiti k reševanju velikih nacionalnih in državnih vprašanj. Kralj Peter je podal izjavo, da bo vladal demokratično in ustavno, to svojo besedo je izpolnil lojalno in kavalirsko. Pod Njegovo upravo je postala Srbija v resnici

Ko stopa naš Orlić iz gnezda Velikega Orla v svoje petnajsto leto, Mu želi, ves jugoslovenski narod srečo in zdravje, prosi ves narod božjega blagoslova za Njega, ki predstavlja up in nado na jugoslovensko bodočnost jugoslovenskega naroda. Pa pričakuje željno dan 6. septembra leta 1941., ko bo prevzel mladi naš Kralj kot polnoletni predstavnik naše narodne dinastije Karadjordjevičev v Svoje roke željo in krono ter bo kot mlad vladar nadaljeval delo, katero sta vršila Njegov veliki Ded in Njegov veliki Oče, delo, kateremu Ga je posvetil njegov Veliki Oče, delo na provajanju jugoslovenskega unifarizma. To želi ves jugoslovenski narod, ker se zaveda globokega pomena be-

družina, v kateri je gospodaril Čika Pera kot rodni oče družinskih članov. Pri nas Južnih Slovanih predstavlja družina enako svetinjo kot cerkev. Velika povezanost med gospodarjem in člani družine je predstavljala glavno silo našega naroda, ki je dosegla svoj vrhunec v borbah za osvobodjenje in ujedinjenje Jugoslovenov. Osebnost poglavarja te družine Kralja Petra, ki so ga iz globokih res demokratičnih simpatij nazivali Čiko Pero, je vsebovala vso borbenost in odločnost srbskega dela našega naroda, ki je igral vodilno vlogo v borbah za naše narodno edinstvo in za našo narodno svobodo.

Kralj Peter je začel voditi Srbijo po njenem pravem, nacionalnem potu. Njega niso vezali okovi raznih konvencij kot Njegove prednike na prestolu. Predstavniki Avstrije niso imeli več nobenega vpliva na odločbe vlade in vladarja. Avstrijske oblasti so takoj začutile, da se ustvarja nova Srbija, ki bo postala opasna za monarhijo. Prvi napad Avstrije znači carinska vojna v letu 1905., ki predstavlja prvo preizkušnjo srbske sile in vztrajnosti. In Srbija je to preskušnjo sijajno prestala.

Proglas aneksije Bosne in Hercegovine v letu 1908. je bil sprejet v takratni Srbiji z največjim ogorčenjem. Jovan Cvijić je izjavil, da se mora »srbski problem rešiti s silo«, takratni predsednik vlade Stojan Novaković pa je izjavil, da so Srbi sicer majhen in siromašen narod, pa se kljub temu ne puste izzivati in prezirati. Simpatije vsega kulturnega sveta so bile na strani Srbije. Veliki Tolstoj je nazval Avstrijo »veliko razbojniško gnezdo«, cesarja Franca Jožefa pa »starca z zmedenimi pojmi«. Po vseh šolah se je prepevala pesem: »Avaj Bosno sirotice kleta — pa tvom nebu sunce se ne šeta.« Pripravljala se je generacija, ki je moško govorila:

»I danas, kad dodje do poslednjeg boja,
Neozaren starog oreola sijajem,
Ja ću život dati, otadžbino moja,
Znajući šta dajem i zašto ga dajem.«

O priliki kronanja Kralja Petra se je vršil kongres književnikov, novinarjev in akademike mladine vseh Jugoslovenov. Ljubomir Babić Gjaljski je stavil predlog, »da naj postane Beograd središče južnih Slovanov« ter izrazil bojazen, da bodo južni Slovani ostali v robstvu in propadli, če »brat ne bo prožil svoje roke bratu in ako ne pride do kulturnega edinstva«. Navdušeni Slovenec Josip Grm je takrat govoril: »Današnji dan bo zgodovinski kot oni pred 100 leti (Prva ustaja pod Karadjordjem). Pred sto leti veliko vstajenje srbskega naroda, danes veličastno vstajenje jugoslovensko, v katero verujemo...«

Nacionalni pokreti nastajajo izven Srbije med vsemi Jugosloveni, njih oči so uprte v Beograd na Kralja Petra in Njegovo vojsko. Srbi iz Avstro-Ogrske prihajajo v Beograd, da vidijo Kralja Petra, njih otroci jih prosijo, da jim prinesejo iz Beograda srbsko šajkačo. Otroci Srbov »prečkanov« so bili blagoslovljeni od svojih starih dedov in mater z besedami: »Sinko, daj ti Bog srečo, da boš služil Kralja Petra.«

Tako je pripravljali Kralj Peter svoj narod in svojo državo za uresničenje nacionalnih idealov. Mobilizacija srbske vojske od 17. septembra 1912 bo ostala za vedno edinstven primer vernega odziva podanikov demokratskega Kralja, ki jih je pozval v boj za osvoboditev bratov. Srbske vojske, ki je izvojevala s svojim sivim vladarjem vojno v letu 1912., danes skoraj ni več. Njene ostanke gledamo danes kot Napoleonove legijonarje, kako s svojimi prestreljenimi telesi in osivelimi glavami opazujejo svoje naslednike in odhajajo drug za drugim na drugi svet za svojim Vrhovnim Komandantom. Kamalu bo prišel čas, ko bomo s prsti kazali na posameznika: »Tudi ta je bil vojak Kralja Petra Osvoboditelja.«

Ta vojska je izšla iz naroda, ki je bil značajan, pošten in nacionalen. Vsi velikani te vojske, vojvoda Putnik, vojvoda Mišić, pa tudi oni, ki so upravljali tekmo vojne z ogromnimi svotami narodnega denarja, vsi ti so pomrli kot siromaki. Ali ni to ponos za vsako

sed: »Kralj in narod.« In če pri kom, se bo uresničil pomen teh besed pri Njem, ki ga že sedaj obdaja celokupni narod s svojo skrbjo in ljubeznijo, pri Njem, ki dorašča sredi Svojega naroda in v stalnem stiku z mladim, jugoslovenskim naraščanjem tega naroda.

Razvijaj se in jačaj svoje telo in svoj um, Mladi Orlić, da boš ob Svoji polnoletnosti razprostrl Svoja krepka krila preko naše širne domovine in povedel svoj narod za seboj tja v ono jugoslovensko Jugoslavijo, za katero so padali sto in stotisoči borcev širom Evrope, za katero je deloval Tvoj Veliki Oče in za katero je prelil Svojo srčno kri!

nacijo, morda ravno tako velik kot njena junaška dela. In to moralo je vnesel v narod ter jo s svojo osebnostjo predstavljal Kralj Peter Karadjordjević.

V času svetovne vojne hodi Veliki Kralj Peter s svojo vojsko in s svojim narodom. Ni se poslužil niti aeroplana niti brzovlaka za odhod iz domovine, skupaj s svojo vojsko se umika korak za korakom. Njegovo plemenito srce se je krčilo, ko je v Kruševcu gledal, kako iščeta narod in vojska kruha, obutve in obleke, iz velikega kovčega na železniški postaji pa so padali v blato redovi Karadjordjeve zvezde z meči. S tugo v sreju je motril sivi Kralj Peter svoje mučenike, kako so gladni, goli in bosi umirali po potih, šumah, v blatu in slami z eno edino skupno željo, da vidijo Domovino tako veliko, kot so bile velike njihove žrtve. Kralja Petra skozi brezpotno in negostoljubno Albanijo ni spremljalo sijajno spremstvo, spremljali so ga stari možje tretjega poziva v kmečki obleki in opankah. Mnogo od njih je dobilo kaplarske ali podnaredniške zvezdice na svoje kmečke obleke. Med temi stari bili discipline, ali bilo je nekaj, kar je še več: osebnost ljubezen in udanost Čiki Peri. Ti starci so bili naravnost ponosni, da so smeli ravno oni spremljati svojega Vladarja preko Albanije. In spremljali so ga verno in tovariški. Prvi ogenj, ki je bil zapaljen v zimskih večerih na snegu, je bil namenjen njihovemu najstarejšemu tovarišu — Čiki Peri. Ko je sedel k ognju, so ga obkrožili starci ter ga nežno brez vojaške odsekanosti spraševali, če želi še kaj, kot da bi Mu mogli reveži sploh izpolniti kako željo. Stari Kralj je bolestno odgovarjal, da Mu ni treba ničesar več in da naj gre do počivat, ker je videl, kako utrujeni so od pota.

Tak je bil Veliki Kralj in Veliki Človek, ki ni prišel vseh 18 let svojega vladanja nikdar v nasprotje z voljo svojega naroda. Kljub vsem velikim žrtvam, ki jih je osebno prestopal za svoj narod in za svojo domovino, je umrl tudi on kot siromak v tuji vili na Topčiderskem brdu — pred 16 leti.

Ime Kralja Petra bo prešlo v legendo. Stare matere bodo pripovedovale svojim vnukom pri peči v dolgih zimskih nočeh, da je živel nekdanj Kralj ki ga je narod nazival Čiko Pero, ki je ljubil svoj narod kot svojo deco, ki je prešel v največji zimi z opankami na nogah preko Vezirjevega mostu, bil s puško v roki skupaj s svojimi vojniki v rovih. Pripovedovale bodo stare matere o tem Velikem Vadarju, ki je bil človek in vladar, ki se je razjokal, ko je gledal na Kosmaju svoje strgane, lačne in izmučene vojake v borbi proti nadmočnemu sovražniku. Ta stari Kralj in človek vidi v svojih vojakihi svoje otroke, jih pomiluje, končno jim pa reče, da jih oprošča prisege, ki so jo položili Njemu kot Kralju. »Kdor ne ljubi domovine in kdor se čuti omaganega, naj gre svobodno domov, jaz ga oproščam prisege,« tako je rekel stari Kralj svojim vojakom. Skozi glave teh vojakov pa je šla misel: »Domovina je v nevarnosti« in nihče ni zapustil rovov, iz katerih se je razlegalo navdušeno vzklikanje: »Živel Kralj Peter!«

In še po Njegovi smrti so vzklikali stari kmetje, kadar so se zahvaljevali za kako dobroto, zlasti kadar so slišali kako pravično razsodbo sodišča: »Živela pravica, živel Kralj Peter.« Ime Kralja Petra je ostalo pridruženo imenu Pravice tudi po Njegovi smrti in sploh ni bilo mogoče govoriti o Praviči ne da bi se omenilo sočasno tudi ime Kralja Petra.

Narodne manjšine, ki so bile v Srbiji po balkanski vojni, so priznale pravičnost vladavine Kralja Petra in nazivale Njegovo državo »Srbija Slobodija«.

Iz vsega tega se razvidi tolika očetovska nežnost Kralja Petra, da bi se lahko mislilo, da sploh ni bil sposoben odbiti kako očetovsko prošnjo. Pa vendar ni bilo tako. Bil je pravičen in ta pravičnost je bila jačja kot Njegova nežnost. Velik bogataš male Srbije je ponudil srbski vojski celo baterijo, če mu osvobodi njegovega sina edinega vojaške službe. Kompletne baterije je bila za vojsko siromašne Srbije velika stvar in so pristojne vojne oblasti priporočale ugodno rešitev prošnje. Čim je Kralj Peter zvedel za to ponudbo, je odredil, da se jo mora zavrniti. »Vsak sposoben Srb mora služiti osebno v srbski vojski. V vojski se gine, življenje pa se ne da kupovati ne za denar in za baterije in ne bom dovolil, da bi mogla kaka uboga kmetička reči: Moj edinec je poginil, ker sem siromašna in nisem mogla kupiti srbski vojski baterije, da bi tako osvobodila svojega sina vojaške službe.« Tako je govoril pokojni Kralj Peter Osvoboditelj.

Če objavljamo danes, 16 let po Njegovi smrti, te spomine na pokojnega Kralja Petra, želimo s tem pokazati globoko pieteteto in hvaležnost napram Njegovi osebi in Njegovemu delu. Zvesti vojniki Njegove hrabre vojske se bodo spominjali danes svojega Vrhovnega Komandanta. Spominjali se bodo onih dni iz časa Njegovega vladanja, ko so na Njegov rojstni dan (Petrov dan — 29. junija) po vsej Srbiji streljali možnarji v znak veselja,

(Konec na 3. strani)

Sokolske legije

Sokolstvo na Kraljev rojstni dan

Članstvu, naraščanju in deci!

Jugoslovensko Sokolstvo bo letos na svečan način proslavilo 15. rojstni dan mladega Kralja Petra II. Letošnji praznik rojstva mladega sokolskega Kralja Petra II. naj bo veren in dostojen izraz brezmejnne ljubezni, ki jo gojita jugoslovensko Sokolstvo in jugoslovenski narod do vzvišenega Kralja. Prav tako moramo ta dan izpričati svojo udanost ideji jugoslovenskega narodnega in državnega edinstva in svojo pripravljenost na vse napore v službi kralja in Jugoslavije.

Tudi naša bela sokolska Ljubljana bo svečano proslavila rojstni dan Nj. Vel. Kralja Petra II. Po sklepu meddržavne seje ljubljanskih sokolskih društev od 24. avgusta so zbrani delegati posameznih edinic soglasno sklenili, da je letošnja proslava skupna in obvezna za vse pripadnike sokolskih društev velike Ljubljane.

Svečana proslava Kraljevega rojstnega dne bo v ponedeljek 6. septembra t. l. z nastopnim sporedom:

Dopoldne: ob 11.30 bo slavnostna seja vseh ljubljanskih sokolskih društev v telovadnici Narodnega doma. Na sporedu: govor o Kralju Petru II., recitacije, petje sokolskega pevkega zbora s sodelovanjem godbe Sokola I Tabor. Udeležba je obvezna za vse sokolske pripadnike v civilni obleki z znakom. K svečani seji prinese društva svoje prapore, praporčaki morajo biti v krogih.

Zvečer: ob 18.30 zbiranje članstva in naraščanja na telovadišču na Taboru za baklado. Odhod iz Tabora bo točno ob 19. Večerke baklade se udeležijo članstvo in naraščanje v kroju s prapori. Spreved bo krenil izpred Tabora po Vidovdanski cesti, Komenskega ulici, Tavčarjevi, Tyrševi cesti, Selenburgovi ulici, Kongresnem trgu, Vegovi ulici, Cesti 29. oktobra in Tržaški cesti na Vič do spomenika Kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Na Viču bo pred spomenikom svečanost, nato baklada po ulicah bivše viške občine. Po končani svečanosti na Viču se bo vrnil spreved skozi Rožno dolino, po Cesti v Rožno dolino, Erjavčevi cesti, Gradišcu, Selenburgovi ulici in Aleksandrovi cesti pred Narodni dom, kjer bo razhod.

Podpisana Sokolska društva pozivajo svoje pripadništvo, da se vseh prireditev na rojstni dan Nj. Vel. Kralja Petra II. udeležijo polnoštevilno. Kdor ima slavnostni krog, se mora večerne baklade udeležiti v kroju. Pokažimo z veliko udeležbo, da smo udani svojemu mlademu Sokolskemu Kralju Petru II., da ljubimo svojo domovino in jo bomo čuvali do poslednjega diha.

Naj živi naš mladi sokolski Kralj Peter II.!
Naj živi Nj. Veličanstvo kraljica Marija!
Naj živi močna in zedinjena Jugoslavija!
Zdravo!

Ljubljana, dne 1. septembra 1937.

Ljubljanski Sokol — Sokol I. Tabor — Sokolsko društvo Ljubljana II. — Sokolsko društvo Ljubljana III. — Sokolsko društvo Ljubljana IV. — Sokolsko društvo Ljubljana-Siška — Sokolsko društvo Ljubljana-Vič — Sokolsko društvo Ljubljana-Moste — Sokolsko društvo Ljubljana-Štepanja vas — Sokolsko društvo Ljubljana-Zgornja Šiška

PORAVNAJTE NAROČNINO!

»POHOD« ŽIVI SAMO OD NAROČNINE!

Spomin na prvega Jugoslovenskega kralja

plesali kolo, igrali svirke in prepevali pesmi ter s ponosom poslušali slepega guslarja, ki jim je prepeval o četovanju Petra Mrkonjića.

Z globoko pieteto se bodo spominjali svojega prvega Kralja vsi Jugoslovenci. Naši hrabri Šumadinci pa bodo prižgali po svojih hišah sveče, okrasili slike Kralja Petra Osvoboditelja s cvetjem ter pri tem molili: Bog naj da mir Njegovi duši. Stari Šumadinec pa bo dvignil svojega vnuka na kolena ter ga bo prosil, naj mu deklamira stih našega pesnika, ki se spominja svojega umrlega edince in pravi svoji ženi:

»Milena, zapali sveču
ne žali tamjana
Danes je godina
Od smrti našeg Damjana.«

Stari Kralj Osvoboditelj spi večno spanje v svoji zadušnici na Oplenju. Z njim so Njegove vojne zastave, poleg Njega Njegov Veliki Sin, vrhovni komandant osvobodilne vojske, blagopokojni Kralj Aleksander I. Uedinitelj. Njun duh lebdi nad Jugoslavijo ter šepče obiskovalcem Oplenca, ko stoje pred prestreljenimi srbskimi zastavami: »Spomnite se, s koliko in s kako težkimi žrtvami je bila plačana svoboda Jugoslovenov!«

Večna slava in hvala Velikemu Človeku in Velikemu Kralju Petru I. Osvoboditelju ter mir Njegovemu pepelu!

Rakek

Neumrlemu Kralju!

Ko so že v mnogih krajih naše zemlje zrasti trajni spomini na blagopokojnega Kralja Zedinitelja, je bila naša Notranjska še vedno brez vidnega znaka hvalečnosti in ljubezni do svojega nepozabnega pokojnika. Ves logaški srez nima še likovnega spomenika, ki bi naj za večno izpričeval nam in tujcem, da živi na tej obmejni zemlji, ki je navidezno mrka po svojih temnih in hladnih gozdovih, ter zgladana vase v čudovita skrita podzemeljska stvarstva, živ, delaven in v ljubezni do svoje zemlje in do svoje države neomahljiv rod. Ljubezen notranjskega ljudstva do teh svetlinj pomeni več kot običajno opevano rodoljubje. Notranjci se zavedajo svojega poslanstva v ljubezni do svoje jugoslovenske države v toliki meri kot malokateri rod v naših mejah. To je popolnoma razumljivo, saj gledajo pred seboj Javornik in Snežnik, saj vidijo ob svojih cestah in po svojih gričih kamenite opomine, priče pravde komaj preteklega in danjšnjega časa. Tembolj začuti tedaj vsak, ki mora to dan za dnem gledati važnost in pomembnost zedinjenj in si v duhu želi končnega združenja vseh bratov istega jezika in iste krvi.

Da dá Notranjska viden izraz temu svojemu čustvovanju, se je ustanovil na Rakeku, v središču logaškega sresa in v najvažnejši obmejni postojanki v naši državi, meseca julija leta 1936. odbor, ki je sklenil, da odkrijejo Notranjci v slogi spomenik blagopokojnemu Kralju Zedinitelju, prvemu čuvanju naših meja. Kot najprimernejši dan za odkritje je odbor določil 5. september 1937, t. j. dan pred petnajsto rojstno letnico njegovega sina, našega mladega kralja Nj. Vel. kralja Petra II. Vsa Notranjska brez razlike stanu in mišljenja je z velikim razumevanjem spremljala odborove napore, ki so šli za tem, da dobimo enega najlepših spomenikov v Sloveniji. Odbor je že od vsega začetka določil prostor za spomenik pred železniško postajo na Rakeku in naprosil ing. Maksa Strenarja, arhitekta iz Ljubljane, da načrtno preuredi tako zvano »Zvezdov« v primeren park. Istočasno je naprosil odbor akad. kiparja Ivana Sajovica, da izvrši osnutek za spomenik sam. Obema je njiu prizadevanje v polni meri uspelo. Kipar Sajovic je s tem spomenikom kralja v nadnaravni velikosti ustvaril eno svojih najboljših del, kar mu tudi strokovna kritika že priznava.

Tako bo 5. septembra 1937 dan Notranjcev. Vsa Notranjska bo poromala k odkritju spomenika svojemu velikemu in neumrlemu Kralju. Ob pol štirih popoldne bo pričela svečanost, ki bo ostala vsem v trajnem spominu. Ves obširni program odkritja bo pravočasno objavljen v vsem časopisu.

PO NAŠI ZEMLJI

SPORED:

Od 15. do 15.30 ure sprejem gostov.

Ob 15.30 uri slavnostno odkritje (pozdravi, govori, polaganje vencev, defile).

Po končanem odkritju narodna zabava. — (Godba Dravske divizije, petje, ples).

Ob 20. uri bajni ognjemet.

To slavnostno odkritje bo dokaz ljubezni in zvestobe obmejnega prebivalstva do neumrlega čuvanja naših meja.

Odbranašem!

V nedeljo 5. septembra ob pol 16. odkrije Rakek spomenik Kralju Mučeniku. Narodna Odbrana poziva svoje članstvo, naj se udeleži te pijetne manifestacije. Prav tako se udeležimo odkritja spomenika goriškega slavčka Simona Gregorčiča na praznik 8. septembra v Ljubljani.

Oblastni odbor NO Ljubljana.

Ljubljana

Jugoslovenci!

Naš hvaležni narod odkrije svojemu velikemu pesniku in preroku Simonu Gregorčiču spomenik na predvečer rojstnega dne Njegovega Veličanstva Kralja Petra II. 5. septembra 1937 ob 11. uri v Ljubljani na Napoleonovem trgu pred novo palačo vseučiliške knjižnice.

S slavnostno akademijo se poklonimo dne 4. septembra zvečer najvrednejšemu klicarju domovinske ljubezni z bregov bistre Soče in njegovi preroki pesmi. Dne 5. septembra ob 11. uri dopoldne slovesno odkritje po načrtih naših umetnikov arh. prof. Plečnika in kiparja Zdenka Kalina. Po odkritju bo narodna veselica na telovadišču na Taboru in v notranjih prostorih.

Letošnja proslava rojstnega dne Njegovega Veličanstva Kralja Petra II. bo posvečena prosvetnemu preporodu našega naroda ob Soči in Jadranu, kjer smo pred 55 leti sprejeli »Zlato knjigo« Gregorčičevih pesniških injekcij, s katerimi je veliki pesnik že takrat klical v življenje svobodno Jugoslavijo. Njegov poziv:

»Brodarjem pomoči nesimo
naš čolnič pogube otmimo!« —

je danes posebno značilen in zapoveda vsemu narodu, da se udeleži slavnostnega odkritja z vsemi svojimi prosvetnimi društvi, s polnoštevilnim članstvom, z vsemi narodnimi nošami, z društvenimi prapori in pevskimi zbori. Prosimo bratska društva, da nam javijo svoj prihod s številom udeležencev, narodnih noš, pevcev, prapora itd. Polovična vožnja iz vseh krajev Jugoslavije v Ljubljano je zagotovljena z odlokom Ministrstva saobračaja broj 13.242, z dne 15. junija 1937.

Uprava društva »Soče«.

Gornji grad

Za romanje na Oplenec od 4. do 6. septembra t. l. se je prijavilo iz področja našega krajevnega odbora NO 24 udeležencev, ki potujejo 4. septembra jutraj s postaje Smartno ob Paki in se priključijo udeležencem iz Ljubljane v Zidanem mostu. To potovanje bo iskrena nacionalna manifestacija Odbora Dravske banovine. V Beogradu si udeleženci ogledajo na kraljev rojstni dan 6. septembra zanimivo revijo naših čet, med drugimi znamenitostmi tudi vojni muzej.

Naša strelska družina, ki je dalj časa spala, se je sedaj zbudila k novemu delu. Novi odbor si je nadel nalogo postaviti novo strelišče na Kropi pri Gornjem gradu. V nedeljo dne 22. t. m. ob 15. uri bo novo strelišče otvorjeno in se vrši ob tej priliki nagradno streljanje. Po streljanju je prijateljski sestanek pri br. Friceljnu Ivanu na Kropi. Prijatelji strelskega športa, pridite na to prireditev, ki je za člane društva seveda obvezna!

Sokolski telovadni nastop preteklo nedeljo 15. t. m. na letnem telovadišču je uspel v vsem oziru tako moralno, kakor gmotno. Udeležba pri nastopu je presegala običajno udeležbo v zadnjih 4 letih. Vsi telovadni oddelki so izvedli posamezne točke v splošno zadovoljstvo, trud poštvalnih vadičev, posebno br. načelnika Kolenca Alberta in sestre načelnice Tičeve Jelene je bil poplačan. Tudi pri nas, kakor drugod v naši domovini, velja »Le naprej, brez mira...«

Ljubljana, 1. septembra.

Danes je bila svečana otvoritev jesenskega Ljubljanskega velesejma, ki je ves v znaku razstave slovenskega novinarstva. Nj. Vel. kralja Petra II. kot pokrovitelja Ljubljanskega velesejma je zastopal brigadni general Dušan Dodić, kraljevsko vladu pa notranji minister dr. Anton Korošec. Zbrane častne goste, med katerimi so bili ban Dravske banovine dr. Marko Natlačen z najvišjimi predstavniki oblasti, zastopniki tujih držav, odposlanci mest ter najvidnejši zastopniki slovenskega gospodarskega, kulturnega in nacionalnega življenja, je pozdravil predsednik velesejma g. Fran Bonac ter orisal letošnjo jesensko prireditev. V imenu ljubljanske sekcije Novinarskega združenja je govoril njen predsednik g. Stanko Virant. Na kratko je označil pomen novinarske razstave ter se zahvalil vsem, ki so pripomogli k njeni organizaciji. Nato je notranji minister dr. Anton Korošec proglasil velesejem z novinarsko razstavo za otvorjen. Častni gostje so si v spremstvu novinarjev in funkcionarjev velesejma ogledali najprej novinarsko razstavo, ki je na vse napravila odličan vtis. Potem so si gostje ogledali etnografsko-misijsko razstavo »Indija«, kjer so bili tudi posebej pozdravljeni. Sledil je ogled razstav industrije in obrti, gospodinjke »Materi za otroka«, cvetlične in malih domačih živali. Ko je bil ogled končan, so gostje prešli tudi že prvo številko velesejskega dnevnika »Ljubljanske Novice«, urejane in tiskane na sami razstavi. Jesenski velesejem v Ljubljani traja do vključno 12. septembra. Obiskovalci imajo na železnici 50 % popust.

Š I R I T E »P O H O D « !

Čuvajmo Jugoslavijo!

(Nadalj. in konec) Ko je po prvih desetih letih našega skupnega življenja zaradi političnih orgij plemensko-strankarskih voditeljev, ki se niso zavedali, da je naša država plod nacionalne revolucije in nešteti žrtve, prišel splošni obup do vrhunca, so bili pogledi vsega naroda uprti v Kralja. V Njem so množice gledale in videle oni neporušljivi steber, ki je — ko že vse drugo poka in se ruši — še vedno dovolj močan, da se lahko nanj naslonita narod in država. Tako je dobilo v najbolj kritičnih časih našega notranjega političnega življenja geslo: »Kralj in narod« pomen in vsebino, ki je ni najti pri nobenem drugem narodu. Ko je bil 6. januarja 1929 kralj Aleksander prisiljen, da ustavi razvoj dogodkov, ki je vodil državo in narod naravnost v propast, je izdal manifest, v katerem je proglasil čuvanje državnega in narodnega edinstva za svojo in najvišjo dolžnost vsakogar. Šestojanuarske izpremembe narodni občutil kot izključitev demokracije in uvedbo diktature, marveč jo je smatral kot edino možnost in rešitev, da v neposredni zvezi in v neposrednem sodelovanju z vrhovnim voditeljem reši svojo svobodo in svojo državo. V tem leži skrivnost srčno iskrenih odnošajev med našim kraljem Aleksandrom in jugoslovenskim narodom, kateremu ni bil samo vladar, marveč tudi vrhovni voditelj. Država, ki je bila v njegovih rokah, ni mogla biti nič drugega kot Jugoslavija.

Če nam doba vojskovanja prikazuje regenta Aleksandra kot velikega nacionalnega heroja, ki je delil vsi trpko usodo svoje domovine na krvavih bojiščih, prenašal glad in mraz z zadnjim prostakom in podil kot junaski zmagovalci v silnem pohodu na čelu

svoje armade dedne sovražnike našega naroda z naše zemlje, potem nam doba po osvoboditvi označuje kralja Aleksandra kot tvorca, ki je po triumfalnem povratku v domovino kot vladar Jugoslavije prevzel nase težave in odgovorno nalogo, da utrdi in dovrši, kar je bilo ustvarjenega z nepopisnimi žrtvami. Pri tem delu je kralj Aleksander pokazal velike državniške sposobnosti. Hotel je priboriti Jugoslaviji oni ugled, ki ji pripada po njeni zemljepisni legi. Po prizadevanju kralja Aleksandra se je preuredila Mala antanta, utrl je bratsko pot v Bolgarijo in sklenil Balkanski sporazum po načelu: »Balkan balkanskim narodom!« Da bi zagotovil težko preizkušeni domovini in z njo vred vsej Evropi dolgo dobo miru in nemotenega razvoja, je odplul na bojnem brodu »Dubrovnik« v Francijo. V uniformi admiralja je stopil na tla zavezniške zemlje, kakor da hoče poudariti, da smo dovršili delo na kopnem, da je za nami doba velikih osvobodilnih bojev in da hočemo zdaj preko svojega morja mirno in sporazumno tekmovali z drugimi narodi. V tem poslanstvu so ga zadeli zločinski strel. Admiralstvo uniformo Ujedinitelja in Mirotvorca je oškropila kri Njegovega srca in v frontni uniformi generala se je Veliki Kralj mrtev vrnil v domovino. Ves narod je zaplakal v neizmerni bolesi. Marsejski strel, ki so prebili plemenito srce viteškega kralja Ujedinitelja, so bili namenjeni Njegovi tvorbi, naši dragi, s hekatombami žrtve zgrajeni Jugoslaviji. Te strele pa je Kralj Junak prestregel z lastnimi prsi in še njegov predsmrtni vzdih »Čuvajte Jugoslavijo!« je bil posvečen državi, ki ji je bil skrben oče in moder vladar. Narod je razumel zadnje besede svojega Vladarja in to tudi takoj javno manifestiral. Ohranil je mir, dostojanstvo in prisebnost. Naš narod je po

kazal, da se zaveda svojega zgodovinskega poslanstva in da zna iz najhujšega udarca črpati nove moči in nove idejne sile za še večje podvige. S tem se je ves jugoslovenski narod pokazal vrednega mučeniške smrti svojega Vrhovnega Voditelja in na Njegovi zadnji poti je triumfirala z njim ideja rešiteljica: narodno in državno edinstvo, jugoslovenstvo! Jugoslavija je ostala in ostala bo važen činitelj v svetovni politični areni, važen s posebnim značajem, ki ji ga je vtisnila mogočna volja Pokojnega Suverena. Njegovo, od zločinske roke prebito srce je še poslednjič vzplamtelo v ljubezni do domovine, ki jo je izrazilo z besedami:

Čuvajte Jugoslavijo!

Kdo izmed vseh je bolj poklican kot ti, mladina, da izvrši ta poslednji vzvišeni ukaz Kralja-Mučenika? Vi mladi ste porok za izpolnitev poslednje želje našega ljubljanskega kralja Aleksandra I. In kaj morate storiti, da izpolnite ta poslednji ukaz, to oporoko: »Čuvajte Jugoslavijo!«

Ljubite svojo domovino! Ljubite našo mlado, bogato Jugoslavijo! Ljubezen najde vedno pravo pot! Ljubezen do domovine vas bo vodila, da boste delali to, kar je prav, to kar je treba, da čuvamo Jugoslavijo! Vsi se moramo zavedati, da je Jugoslavija naša! In kar je naše, to nam je pri srcu! To je treba čuvati! Temu je treba posvetiti svoje moči in svoje delo! To je treba braniti tudi s srčno krvjo kadar je v nevarnosti! V tem duhu odkrivam spominsko ploščo z vzklikom: »Večna slava Viteškemu Kralju Aleksandru I. Ujedinitelju in vsem žrtvam za naše narodno Osvobođenje in Ujedinjenje!«

Jesenski velesejem v Ljubljani

41. razstava prireditelj ljubljanskega velesejma bo letošnji jesenski velesejem od 1. do 12. septembra. Jesenske prireditve »Ljubljana v jeseni« so redno dopolnili ljubljanskega spomladanskega velesejmu industrijskega in obrtnega značaja. Letošnja jesenska prireditev bo zavzemala ves prostor ljubljanskega velesejma, ki obsega 40.000 m², ter bo izredno zanimiva in pestra. Podala nam bo razstavo slovenskega novinarstva, etnografsko in misijonsko razstavo »Indija«, umetnostno razstavo slovenskih likovnih umetnikov, razstavo »Materi za otroke«, cvetlično razstavo, ki bo izpopolnjena z veliko razstavo eksotičnih ribic in metuljev, vzoren sadni vrt, razstavo malih živali, razstavo pernatih in dlakastih divjadi naših gozdov v posebnem živalskem vrtu ter razstavo industrijskih in obrtnih proizvodov. Posebno bogato bo zastopano pohištvo in stanovanjska oprema, radio aparati, živila, izdelki male obrti, galanterija in tehnične novosti. Seveda bo razstavljeno še mnogo drugega in ni mogoče vsega naštet. Vse to bo treba pač videti. Jugoslovanski harmonikarji bodo tekmovali za prvenstvo Jugoslavije in prehodni pokal za leto 1937-38 v nedeljo 12. septembra. Razstavnemu prostoru bo priključeno tudi lepo zabavišče z raznimi atrakcijami, godbami in plesom ter variete, kjer bodo nastopali artisti svetovnih odrov. Na odhodni postaji blagajni je treba kupiti celo vozno karto do Ljubljane in še rumeno železniško legitimacijo za Din 2.— Na velesejmu se dobi velesejsko legitimacijo in potrdilo o obisku, nakar ima obiskovalec brezplačen povratek.

Jesenski velesejem v Ljubljani bomo imeli letos od 1. do 12. septembra. Prireditelj bo obsegala celo vrsto kulturnih in gospodarskih razstav, ki bodo zavzele okrog 40.000 m² prostora. Največja izmed teh razstav bo razstava slovenskega novinarstva, ki bo zavzemala 4 razstavne zgradbe. Tu bo podan prikaz in razvoj naših pisanih in tiskanih novin, novin v podobi, govornih in petih novin ter novin v živi sliki. Vse to bo poživljeno z raznimi strokovnimi razstavnimi objekti. Tako bo razstavljena moderna tiskarna v obratu, model tovarne papirja v obratu itd. Tekom razstave bo izhajal sejemski dnevnik, ki ga bodo urejevali kar tam na velesejmu. Slovenski misijonarji priredijo etnografsko in misijonsko razstavo »Indija«. Ta razstava nam bo prikazala tajne in čare nam tako tuje Indije, njeno kulturo, v glavnem pa delovanje slovenskih misijonarjev. Razstavo »Materi za otroke« priredi Zveza gospodinj v Ljubljani. Razstava bo obsegala higijeno, zdravstvo in vzgoja otroka v predšolski in šolski dobi, prehrano, obleko, igranje itd. Javnost bo tudi tokrat zanimala umetnostna razstava slovenskih likovnih umetnikov. Cvetlično razstavo priredi »Klub ljubiteljev cvetlic« v Ljubljani, ki bo gotovo zelo pestra. Izpopolnjena pa bo ta razstava še z razstavo eksotičnih ribic in pa z razstavo metuljev. Ljubitelji sadjarstva si bodo mogli ogledati vzoren sadni vrt, zasajen s plemenitim špalskim sadnim drevjem. Med nami je zelo mnogo rejcev malih živali. Zato na velesejmu ne bo manjkala razstava malih živali, ki jo priredi društvo »Živalca«. V posebnem živalskem vrtu pa bo na ogled dlakasta in pernat divjad naših gozdov. Pri vsem tem pa seveda ne bo manjkalo razstav raznih industrijskih in obrtnih proizvodov, med njimi tudi slavno znana razstava pohištva. Harmonika je postala naš splošen naroden instrument. Jugoslovanski harmonikarji se bodo udarili za jugoslovansko prvenstvo v nedeljo dne 12. septembra. Utrujenim in zabaveželjnim bo na razpolago lepo zabavišče, kjer se bodo mogli odpočiti in okrepiti ob izvrstnih domačih jedevah in pijačah. Koncerti, ples, velikomestni variete s prvovrstnimi atrakcijami bo nudil dovolj zabave. Pri popoldanskih varietejnih predstavah, ki bodo na prostem, ne bo vstopnine. — Na železnici ima vsak obiskovalec polovično vozno. Na odhodni postaji naj poleg cele vozne karte do Ljubljane kupi še rumeno železniško izkaznico za Din 2.— Na velesejmu bo dobil velesejsko legitimacijo in potrdilo o obisku, nakar bo imel brezplačen povratek. Potovanje v Ljubljano je dovoljeno od 27. avgusta do 12. septembra, povratek pa od 1. do 17. septembra.

Društvo »Živalca« priredi na letošnjem jesenskem velesejmu od 1. do 12. septembra razstavo malih živali, ki bo obsegala selekcionirano perutnino, kunce, golobe itd. Razstavljene bodo živali samo onih vrst in plemen, katerih reja res nudi uspeh in dobiček.

Plačila pristojbine za vizum potnega lista so po odredbi gospoda finančnega ministra oproščeni inozemski obiskovalci jesenskega velesejma v Ljubljani od 1. do 12. septembra tek. leta.

Na parobrodih Jadranske plovitve in Dubrovačke plovitve velja popust tako, da se s karto nižjega razreda vozite v višjem razredu, na parobrodih Zetske plovitve pa velja 50 % popust. Te ugodnosti se morete poslužiti že od 20. avgusta do 12. septembra, za povratek pa od 1. do 20. septembra.

Šolskim upraviteljstvom. Letošnji jesenski ljubljanski velesejem od 1. do 12. septembra bo obsegal razstave industrije in obrti, izdelke naših pohištvenih mojstrov, razstavo male domače obrti, razstavo »Živalca«, etnografsko-misijonsko razstavo »Indija« ter veliko jubilejno razstavo slovenskega novinarstva. Ta razstava bo prirejena v proslavo 140 letnice Vodnikovih »Ljublanskih Novic« ob 30 letnici organizacije slovenskih poklicnih novinarjev in bo dajala jesenskemu ljubljanskemu velesejmu glavno obeležje. Razstava bo obsegala 4 paviljone z glavnimi panogami novinarstva, torej s pisanimi in tiskanimi novinami, z novinami v podobi, z govornimi in petimi novinami ter z novinami v živi sliki. Na razstavi bo izhajal poseben dnevnik, urejevan in tiskan pred očmi obiskovalcev razstave. Obiskovalci bodo videli tudi vse reprodukcije tehnike. Skratka, razstava bo pokazala ves razvoj našega novinarstva od najstarejših časov pa do današnjih dni, s poročevalstvom in vsemi pripomočki, da bo poučna in zanimiva za vse sloje prebivalstva. Tako bo ogled našega letošnjega velesejma tudi za šolsko mladino zelo poučen, zanimiv in koristen. Zato šolskim vodstvom nujno priporočamo, da mladino pripeljejo na velesejem, da si vse to ogleda.

Na gospodinjstvi razstavi Zveze gospodinj na jesenskem velesejmu bo prav mnogo vselega, zabavnega in privlačnega. Igračk nič koliko, pravih ameriških z znamko »Made in Jugoslavie«, ki jih že poznajo ameriški otroci, a naši jih bodo prvič videli — lutkovo gledališče, veseli in čemerni obrazi naših malih. Deklice in dečki, ki bodo prihajali v spremstvu svojih staršev, se bodo lahko poskušali v gospodinjstvih in drugih spretnostih. Resnično bodo lahko kuhale in likale naše male na električnih rešojih in s prav takimi likalniki, a mamice bodo našle mnogo poučnega in tudi oni, ki krmarijo v naši državi, ako bodo hoteli.

»Materi za otroke« bo veselo zanimiva razstava Zveze gospodinj na velesejmu v paviljonu »K«. Poleg nazorno poučnega bomo gledali naše male, kako kuhajo, perejo, likajo in se sčujejo v svojem malem gospodinjstvu. Zaposlite deklice, naj delajo v gospodinjstvu to, kar odrasli, pravi znamenita pedagoginja dr. Montessori. Vsaka mala, ki bo prišla s svojo mamico na razstavo, bo lahko poskusila svojo spretnost, v tem malem gospodinjstvu. Začnimo z gospodinjstvo vzgojo že pri najmlajših. V mladosti pridobljena priročnost se ne pozabi nikoli.

Zveza gospodinj se bo na jesenskem velesejmu podala v kraljestvo otroka, da mamice in njih male razvedri in še obenem malo pouči. Saj je toliko lepega, zanimivega v življenju otroka, osrečimo to življenje, dajmo mu mladost, ki mu bo za vse življenje vever kažipot.

Na odhodni postaji
kupite rumeno legiti-
macijo za 2 dinarja

Od 1. do 12. septembra
**Ljubljanski
velesejem**

50% popusta na železnici, parobrodih

Razstava slov. novinarstva

Razstava »Indija« — Materi za otroke — Umetnost — Vrtarstvo — Eksotične ribice — Zoo — Male domače živali — Industrija, obrt — Tekmovanje harmonikarjev 12. septembra — Krasno zabavišče — Velikomestni variete, popoldanske predstave zastoj.

Vašimo Vas!

V teku enodnevnega obiska na ljubljanskem velesejmu od 1. do 12. septembra boste komaj površni mogli pregledati vse novosti in zanimivosti. Zato si namesto desetdinarske vstopnice za enkratni obisk nabavite raje velesejsko legitimacijo, ki stane samo Din 25.—, pa omogoča 12 dnevnih in 12 večernih, skupaj torej 24 obiskov velesejma.

Polovična vozina. Jesenski ljubljanski velesejem bo od 1. do 12. septembra. Generalna direkcija državnih železnic je odobrila polovično vozino v Ljubljano od 27. avgusta do 12. septembra, za povratek pa od 1. do 17. septembra. Obiskovalci ljubljanskega velesejma, ki hočejo uživati 50 % popust na železnici, naj kupijo na odhodni postaji ali pri Putniku direktno celo vozno karto do Ljubljane in rumeno železniško legitimacijo za Din 2.—. Železniške karte pri prihodu v Ljubljano ne smejo oddati, ker velja ta skupno z železniško legitimacijo, na kateri se potrdi obisk velesejma, za brezplačen povratek do odhodne postaje. Legitimacije za vstop na velesejem se kupijo v Ljubljani na velesejmu pri blagajnah.

Celo premoženje stane drugje tako pohištvo, kakršno dobite na pohištveni razstavi na ljubljanskem velesejmu že po zmoglivi ceni. Od 1. do 12. septembra, ko bomo imeli jesenski velesejem v Ljubljani, se sami lahko prepričate o tem. Najsolidnejši mizarji z vseh delov Dravske banovine so si rezervirali okrog 1500 m² prostora, kjer bodo razstavili svoje izdelke, ki predstavljajo višek stanovanjske kulture. Razen luksuznih oprav bo na izbiro tudi ceneno, pa vendar praktično moderno pohištvo. Solidnost vseh mizarjskih izdelkov, razstavljenih na velesejmu, pa je zajamčena.

Zabavišče bo tudi letos priključeno razstavnemu prostoru jesenskega ljubljanskega velesejma od 1. do 12. septembra. Vsak večer bo zažarelo v morju luči in nudilo vsem zabaveželjnim mnogo pestrega razvedrila. Zato bodo skrbale številne godbe, komedije, variete itd. Tukaj se bodo sestajali znanci in prijatelji iz vseh krajev naše države, da obnove in utrdijo prijateljstva ob kozarcu dobrega vina in prigrizku specialitet. Posebnost bo velikomestni variete. Predstave so od 1. do 12. septembra vsak dan dvakrat, popoldne in zvečer, nastopajo artisti svetovnih odrov. Velesejski variete ima radi svojega izbranega sporeda že dober sloves. Zlasti bo pa občinstvo zanimalo, da pri popoldanskih predstavah ne bo vstopnine.

Cena vstopnicam in legitimacijam za obisk jesenskega ljubljanskega velesejma od 1. do 12. septembra. Za obiskovalce, ki plačajo železniško vozno karto do Ljubljane do 25.— dinarjev, se žigosa železniška legitimacija na podlagi enega večernega obiska velesejma. Za vozne karte od 25.— do 60.— Din je treba kupiti velesejsko legitimacijo za Din 15.—, ki daje pravico na tri dnevne in tri večerne obiske velesejma, za vozne karte preko 60.— dinarjev pa legitimacijo za Din 25.—, ki velja za pet dnevnih in pet večernih obiskov velesejma. Velesejska legitimacija se glasi na ime in je neprenosljiva. Vstopnice za Ljubljano in vse one, ki se ne poslužujejo znižane voznine, veljajo za enkratni obisk dinarjev 10.—, morejo se pa poslužiti tudi stalne velesejske legitimacije za Din 25.—, ki velja za 12 dnevnih in 12 večernih obiskov.

Tekmovanje harmonikarjev za prvenstvo Jugoslavije in prehodni pokal za leto 1937-38 bo letos v nedeljo dne 12. septembra na ljubljanskem velesejmu.

Na jesenskem ljubljanskem velesejmu od 1.—12. septembra bodo prednjačili naši novinarji s svojo obsežno in zanimivo razstavo slovenskega novinarstva. Razstava bo nameščena v petih razstavnih zgradbah. Častno predsedstvo ji tvorijo gg. ministri: dr. Anton Korosec, dr. Albert Kramer in dr. Fran Kulovec. Razdeljena bo v tri glavne skupine novinarstva: prikaz in razvoj naših pisanih in tiskanih novin. Novine v podobi, govornene in pete novine. Novine v živi sliki. Ogromno gradivo bo prikazano tako zanimivo in živo, da bo presenečen sleherni obiskovalec. Mnogo prostora bo posvečenega kulturnogospodinjstvom razvoju slovenskega novinarstva in njegovih predhodnikov ter prikazu vsega današnjega novinarstva in slovenskega novinarja s stanovske in socialne strani. Stara tiskarna in stara papirnica bosta poživljali ta oddelek. Tudi znanstveni statistiki novinarstva bo dodeljen lep prostor. Poseben oddelek je dodeljen za razstavo naših novin v inozemstvu in za tujejezičen tisk v Sloveniji. Posebne oddelke bodo izpopolnjevali delavski tisk, kmetijski tisk, ženski tisk, mladinski, dijaški tisk, nacionalni tisk, tujskoprometni tisk itd. Oddelek za poročevalstvo bo opremljen s krasnimi nazornimi grafikoni, slikami in modeli. Naj omenimo kompletno radioodporno postajo na kratke valove, ki bo v obratu, aparaturo za prenos slik v daljavo, Hellovi aparati za brezžični daljnopis, Siemensov daljnopis, model svetovne poročevalske službe itd. V oddelku za poročevalstvo bo zastopana tudi ljubljanska radijska oddajna postaja s studijem in ojačevalno napravo v obratu. Zanimanje bo vsekakor vzbujalo opremljeno uredništvo in moderna tiskarna. Tu bo urejevan in tiskan pred občinstvom dnevnik, ki bo izhajal na velesejmu. Pa tudi uprava lista in ekspedit bosta na razstavi nazorno prikazana. V posebnem paviljonu bodo prikazane novine v podobi. Predvsem bodo obiskovalci tu spoznali zgodovino naše ilustracije in grafike sploh od najstarejših časov pred Trubarjem do današnjega dne. Da bo pa tudi v tem paviljonu polno življenja in gibanja, poskrbe naši grafiki, ki bodo obiskovalcem kazali vse tehnike od lesoreza in bakroreza do litografije in fotokemičnih reproduktivnih procesov. Pred gledalci bodo risali, rezali, gravirali, jedkali in tiskali. V tem oddelku bo nameščena tudi moderna klišarna v obratu, razstava karikaturne in fotografske razstave. Naj omenimo še krasne razstave, ki jih pripravljajo naše tiskarne in založništva. V posebnem paviljonu bomo poslušali govornene in pete novine ter gledali poročila v živih slikah. Vsak dan bodo tekli filmski žurnali, poučni filmi o novinarstvu in tisku, prav tako pa tudi filmi z našimi dogodki. Zelo zanimive bodo tudi ustmene novine, kjer bomo osebno spoznali naše najprominentnejše novinarje, pete novine s starimi, veselimi pesmicami o razburljivih dogodkih bo pa prepeval oktet akademskega pevskega zbora z dobrimi solisti. Novinarske razstave se ne da opisati, treba jo je videti. Čeprav so novine samo mrtev papir, vendar bo ta razstava vsa pestra in živa.

Razstave pohištva in stanovanjske opreme na ljubljanskem velesejmu so že tako ukoreninjene in na dobrem glasu, da si jih ogleda vedno dovolj interesentov. Ravno potom ljubljanskih pohištvenih razstav na velesejmu se je razširil sloves naših pohištvenih izdelkov ne samo po vsej Jugoslaviji, ampak tudi preko njenih meja. Tudi na jesenskem ljubljanskem velesejmu od 1. do 12. septembra bo zopet prirejena revija pohištva in druge stanovanjske opreme.

»Made in Jugoslavie« je vtisnjeno v najnovejše domače lesene igračke, barvane z zdravno barvo brez arzena in svinca. Te igračke poznajo angleški in ameriški otroci, saj se izvažajo v tisočih — a naš otrok jih bo prvič videl na velesejmu na razstavi Zveze gospodinj v paviljonu »K«. Izdelane so po ameriških predlogih strogo po pedagoških načelih.

Otroški vozički najnovejših modelov. Šivalni stroji, pogreznjivi. Dvokolesa, motorji, triickli

najceneje pri
»TRIBUNA«
F. BATJEL

Ljubljana, Karlovska c. 4
Maribor, Aleksandrova 26

